

ПРИНЦИПИ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

Динаміка процесів, котрі відбуваються в інституційній структурі сучасного вітчизняного мистецтва, засвідчує їхній значний вплив на загальний художній хід, формування нової соціальної і культурної дійсності країни. Однак, попри такий бурхливий розвиток різноманітних організацій в системі будови актуального мистецтва, інститут освіти оновлюється не так швидко, і гострою та нагальною є проблема навчання.

У загальних мистецько-художніх координатах теперішнього українського суспільства, відповідно до запитів часу, система освіти в галузі візуального мистецтва позначена чітким поділом на державні офіційні структури і приватні ініціативи. Художні вищі і середні навчальні заклади, згідно зі своїми статусами, профілями і затвердженими програмами навчають традиційному мистецтву, що базується на принципах академізму та кращих зразках реалістичної школи. Окрім вузькопрофільних мистецьких спеціальностей (що включають набуття теоретичних знань і практичних вмінь), означені інституції вирізняються тим, що дають ґрунтовну системну підготовку із загальноосвітніх дисциплін. Відповідно, наявність державного статусу і офіційно визнаного диплому сприяє легітимізації випускника в системі професійного художнього життя: приналежності до профільної організації, профспілкової підтримки, доступу до державного замовлення, фахового інструментарію тощо.

Разом з тим бажання теоретично і практично вивчати інші сфери сучасного мистецтва: фотографію, візуальне мистецтво, театр, кіно, естетику й т. д. інспірує пошукачів (котрі вже мають переконливу художню базу) звертатися до приватних освітніх ініціатив, які розробляють програми «пост-вищої освіти». Різноманітні школи сучасного мистецтва, курси, освітні програми передбачають програми з теорії, історії і філософії сучасного мистецтва, а також дають необхідні практичні навички входження до системи інтернаціональної арт-індустрії задля розвитку успішної кар'єри. Так історично склалося, що амплітуда взаємовідносин між офіційними і неофіційними мистецькими інституціями на вітчизняному ґрунті позначена мирним паралельним співіснуванням, адже завжди відбуваються творчі контакти і взаємодоповнення у найоптимальнішому заповненні лакун сфери професійного сучасного мистецтва. Також слід відзначити, що якість поданих

знань у неофіційних школах залежить від рівня обраних лекторів, і часто майстер-класам не достає системності й методології у викладенні теорії та практичних заняттях. Окрім того, значний за обсягом навчальний матеріал подається в рамках обмеженого часового проміжку, що природно обумовлено самим форматом курсів, однак є моментом, який вносить скутість у засвоєння нових предметів. Відтак, у описі діяльності подібних інституцій більш доречно говорити про їхній просвітницький характер, ніж освітній. Тому навчання сучасному мистецтву і спілкування із ним включає в себе і елемент самоосвіти.

Однією із головних перепон у навчанні сучасному мистецтву необхідно назвати відсутність повноцінної бібліотеки з мистецтва середини ХХ — початку ХХІ ст. Брак якісної учбової літератури з питань нових форм існування вітчизняного і світового мистецтва наразі оптимістично компенсується дослідницькою і видавничою діяльністю ІПСМ НАМ України, окремими виданнями і перекладами зарубіжного мистецтвознавчого і філософського доробку, що проводять інші науки і художні інституції і недержавні освітні ініціативи.

Звичайно, неможливо обійти увагою і наявну проблему достатньої технічної бази для навчання як в традиційному Вузі, так і інших мистецьких школах. Адже сучасне мистецтво оперує складовими новітніх технологій, тому система освіти із базовими і спеціальними курсами має спиратися на достатню технологічну базу (для роботи із відео, диджитал, мультимедіа тощо).

Відтак, підводячи підсумки, зазначимо, що кожен художник обирає свою структуру навчання відповідно до власної ідеологічної установки, бажання робити кар'єру в тій чи іншій сфері та оточуючих обставин. Оптимальною програмою в сьгоднішніх обставинах видається послідовне чи паралельне навчання в традиційному інституті, де можливо навчитися користуванню професійним інструментарієм, власне, всім тим, що входить до широкого поняття ШКОЛА, вмінню мислити творчо, здобути загальну освіту, пройти дисципліну освіти, а достатні знання з основи роботи в сучасному мистецтві й практичні навички щодо просування завершеного власного творчого продукту добирати в альтернативних освітніх проектах, при цьому пам'ятаючи, що без освіти, без сфери інтелектуального спілкування і засвоєння попереднього досвіду нічого не відбудеться.